

YOKSULLUK VE SERVETE İLİŞKİN NEDENSEL ATIFLARIN DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER BAĞLAMINDA İNCELENMESİ**Dr. Öğr. Üyesi Beril BAYKAL** * **Dr. Öğr. Üyesi Sevda KÖSE** * **Dr. Öğr. Üyesi Arzu ÖZSOY ÖZMEN** * **Emine Elif AYHAN** * **ÖZET**

Yoksulluk ve servete ilişkin atıflar birbirinden ayrı düşünülememesi gereken çalışma alanlarıdır. İlgili alan yazın incelendiğinde yoksulluğa ilişkin atıfların tek taraflı olarak ele alındığı servete ilişkin atıfların ise genellikle göz ardı edildiği görölmüŐtür. Bu çalışmanın amacı da yoksulluk ve servete ilişkin nedensel atıfları ve nedensel atıfların demografik değişkenlere göre değişip değişmediğini belirlemektir. Bu amaçla Kocaeli ilinde işgücü piyasasında bulunan ve rasgele seçilen 1010 kişiye yüzyüze anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, işgücü piyasasında bulunan kişilerin yoksulluğa ilişkin olarak yapısal nedenlere atıf yaptıkları, servete ilişkin olarak ise sebat, hırs gibi bireysel nedenlere atıf yaptıkları görölmüŐtür. Demografik değişkenlere göre sonuçlara bakıldığında ise yoksulluğun nedeni olarak kadınların erkeklerden daha çok yapısal nedenlere atıfta bulunduğu ortaya çıkmıştır. Lise altı eğitim düzeyine sahip bireylerin servetin nedenini ayrıcalık olarak gördüğü sonucuna ulaşılmıştır. 18-25 yaş grubundaki bireylerin yoksulluğa ilişkin kaderci, 34-41 yaş grubundaki bireylerin servete ilişkin yolsuzluk ve yozlaşmaya atıfta bulunduğu görölmüŐtür. Hane halkı geliri 0-2000 TL arasında olan bireylerin ve işsizlerin yoksulluğa ilişkin kaderci atıflarda bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Yoksulluk, Servet, Yoksulluğa İlişkin Atıflar, Servete İlişkin Atıflar, Demografi.*

Jel Kodları: *I310, I320, J10.*

* Kocaeli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İliŐkileri Bölümü, Kocaeli, Türkiye.
E-mail: berilbaykal81@gmail.com

* Kocaeli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İliŐkileri Bölümü, Kocaeli, Türkiye.
E-mail: sevdakose@gmail.com

* Kocaeli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İliŐkileri Bölümü, Kocaeli, Türkiye.
E-mail: ozsoyarzu@gmail.com

* Kocaeli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İliŐkileri Bölümü, Kocaeli, Türkiye.
E-mail: elifayhan93@gmail.com

Makale GeçmiŐi/Article History

Başvuru Tarihi / Date of Application : 16 Kasım / November 2020

Düzeltilme Tarihi / Revision Date : 15 Ocak / January 2021

Kabul Tarihi / Acceptance Date : 06 Şubat / February 2021

AN EXAMINATION OF ATTRIBUTIONS FOR POVERTY AND WEALTH IN CONTEXT DEMOGRAPHIC VARIABLES

ABSTRACT

The attributions for poverty and wealth are fields of study that should not be considered separately. When the literature is examined, it is seen that the attributions poverty are dealt with unilaterally and that the attributions for wealth are generally ignored. The aim of this study is to determine whether the causal attributions for poverty and wealth differ according to demographic variables. For this purpose, a face-to-face questionnaire was applied to 1010 randomly selected people in the labor market in Kocaeli. According to the results, it has been observed that people in the labor market refer to structural attributions in relation to poverty, and to individual attributions such as perseverance and ambition in relation to wealth. Looking at the results according to demographic variables, it is revealed that women refer to structural attributions more than men as the cause of poverty. It has been concluded that individuals with an education level below high school consider the reason for wealth as a privilege. It has been observed that individuals in the 18-25 age group are fatalistic regarding poverty, while individuals in the 34-41 age group refer to corruption regarding wealth. It has been concluded that individuals with a household income between 0-2000 TL and the unemployed have fatalistic attributions for poverty.

Key Words: *Poverty, Wealth, Attributions for Poverty, Attributons For Wealth, Demography.*

Jel Codes: *I310, I320, J10.*

1. GİRİŞ

Yoksulluk olgusu hemen hemen tüm sosyal bilimleri ilgilendiren disiplinlerarası bir olgudur. Yoksulluk gelirin dağılımı açısından düşünüldüğünde ekonomik; yoksulların farklı bir sosyal grup oluşturması nedeniyle sosyolojik ve yoksulluğun sadece nesnel ölçütlere değil öznel algılara da bağlı olması nedeniyle de psikolojik bir olgudur.

Alanyazında küresel ve ulusötesi en önemli sorunlardan biri olan yoksulluk, ekonomik ve sosyo-psikolojik açıdan incelenmiştir. Yoksulluğun sosyo-psikolojik incelenmesinde çoğunlukla Hakim İdeoloji Modeli (Dominant Ideology Theory) ve Atıf/Yüklem Teorisi (Attribution Theory) dikkate alınır. Hakim İdeoloji Modeli'ne göre bireyler kendi ekonomik kaderlerinden sorumludur ve bireylerin çalışma fırsatları çoktur (Carlson, 2013: 11-12). Atıf/ Yüklem Teorisi ise olayların ve davranışların nedenlerini açıklama ile ilgili süreçleri inceler. Bu alanda çalışan ilk sosyal psikolog Hieder, insanların belirli bir olguyu/eylemi/davranışı iç atıflar veya dış atıflar ile açıkladığını savunur. İç atıflar bireyin kendisiyle ilişkili kişilik özellikleri, tutumlar, yetenekler, ruh hali iken; dış atıflar şans, çevre vb. gibi bireyin dışında meydana gelen durum veya durumlardır (Kağıtçıbaşı ve Cemalcılar, 2016: 111). Dolayısıyla atıfların, bireylerin olayların ve davranışların nedenleri hakkındaki algıları olduğunu ve bireylerin deneyimlerini anlamak için atıfta bulunduğunu söylemek mümkündür.

Uluslararası alanyazın incelendiğinde, yoksulluğa ilişkin atıflar üzerine yapılan çalışmaların 1970'lerden sonra dikkat çekmeye başladığı ve günümüze kadar bu konuda birçok çalışmanın yapıldığı görülmektedir (Feagin, 1972; Feather, 1974; Furnham, 1982; Smith, 1985; Smith ve Stone, 1989; Kreidl, 2000; Bullock, Wiliams ve Limbert, 2008; Landmane ve Renge, 2010). Konuyla ilgili araştırmalar, yoksulluğun gerçek nedenlerine odaklanmak yerine bireylerin yoksulluğu nasıl açıkladıklarına ve anlamlandırdıklarına odaklanmaktadır. Alanyazında bu algısal durum yoksulluğa ilişkin atıflar olarak tanımlanmakta ve yapısal, bireysel ve kaderci olmak üzere üç temel boyutta incelenmektedir.

Sosyal bilimler alanyazınında yoksulluğa ilişkin atıfların, servete ilişkin atıflardan daha fazla dikkat çektiği görülmektedir. Bu durum yoksulluğun sosyal bir sorun olarak görülmesi, servetin ise sosyal bir sorun olarak görülmemesinden kaynaklanmaktadır. Aslında, yoksulluk kadar servet de eşitsizliğin bir göstergesidir (Bullock, Williams ve Limbert, 2003: 38). Serveti önemli kılan ana faktörler getirdiği siyasi güç, ekonomik etki, sahibine sağladığı fırsatlar ve servet aracılığıyla elde edilebilecek gelirdir. Bu faktörler göz önüne alındığında, servet eşitsizliği politik ve sosyal eşitsizliğe neden olmaktadır. Bu bağlamda, servetteki eşitsizliğin gelir dağılımındaki eşitsizliği artırdığı ve servetin eşitsizliğinin artmasının yoksulluğun artmasına neden olabileceği söylenebilir. Dolayısıyla, eşitsizliğin kaynağı olan yoksulluğun servet ile birlikte ele alınması doğru bir yaklaşımdır (Öniş ve Özçelik, 2019: 260). Bu düşünceden hareketle, servete ilişkin atıfların da üzerinde durmak gereklidir.

Bu bağlamda bu çalışmanın amacı da yoksulluk ve servete ilişkin atıfları ve bu atıfların demografik değişkenlere göre değişip değişmediğini ortaya koymaktır. Alanyazın incelendiğinde, servete ilişkin atıflara yönelik çalışmaların, yoksulluğa ilişkin atıflara yönelik çalışmalardan daha sınırlı olduğu görülmektedir. Bu durum, çalışmanın özgünlüğünü ortaya koymaktadır. Ayrıca atıflar davranış ve tutumlarımızı belirlediğinden önem taşımaktadır. Bu doğrultuda yoksulluk ve servete ilişkin atıfların bilinmesi, bireylerin yoksullara yönelik davranışları ve tutumlarının nedenlerinin ortaya çıkarılmasına, yoksulluğa karşı uygulanacak politikaların belirlenmesine ve bireylerin bu politikaları kabul etme veya direnç gösterme düzeylerinin öngörülebilmesine yardımcı olacağı düşünülebilir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Yoksulluk ve Servet Tanımlamaları

En genel tanımıyla bireyin temel ihtiyaçlarını karşılayacak yeterli ve düzenli bir gelire sahip olmaması anlamına gelen yoksulluğa ekonomik, sosyal ve politik yönleri nedeniyle farklı bakış açıları bulunmaktadır. Bu nedenle üzerinde görüş birliğine varılmış tek bir tanım bulunmamaktadır. Marshall'a göre, yoksulluk bireyin geçimini sağlamak için ihtiyaç duyduğu kaynaklardan yoksun kalması iken (Akt. Özkul ve Kanyılmaz, 2012: 29), Amartya Sen'e göre, yoksulluk sadece ekonomik bir sorun ve eşitsizlik meselesi değil (Sen, 1983) aynı zamanda topluma katılabilmek için belli bir asgari yeteneği koruyamama durumudur (Sen, 1981: 24; Carlson, 2013: 27-28).

Sosyo-psikolojik boyutu ile yoksulluk, bireyin maddi imkansızlıklar ve toplumun sosyo-ekonomik faaliyetlerinden kısmen ya da tamamen soyutlanmasıyla birlikte yaşamın her kesiminden uzaklaştırılmasıdır. Bu bakımdan yoksulluk, sosyal yaşama katılımın yetersizliği ve fırsat eşitsizliği olarak algılanabilir. Özellikle yoksul ve muhtaç insanların toplumun sosyo-kültürel değerlerinden ve medeniyet/teknoloji kazanımlarından yoksun bırakılması, yoksulluğun belirleyici faktörleri olarak düşünülmelidir (Jordan, 1996).

Yoksulluk gibi, servet olgusu da eski zamanlardan beri ilgi konusu olmuştur. Özellikle iktisatçılar servete vurgu yapmış ve servete yönelik tanımlamalar yapmıştır. Yapılan tanımlardaki ortak nokta bireylerin sahip olabilecekleri ve ekonomik değeri olan şeylerin kapsama alınmasıdır. Bu bağlamda servet, bir bireyin sahip olduğu piyasa değeri olan tüm maddi ve maddi olmayan varlıkların toplamıdır (Canbey Özgüler, 2014: 41-42). Zucman (2019) serveti, “bireyin mülkiyet hakkına sahip olduğu bireye ekonomik fayda sağlayan tüm finansal (çekler, bonolar, banka hesapları, fonlar vb.) ve finansal olmayan (gayrimenkul, arsa, bina vb.) varlıklar” olarak tanımlar.

2.2.Yoksulluk ve Servete İlişkin Atıflar

Yoksulluğa ilişkin atıflar ile ilgili çalışmalarda genellikle yoksulluk yapısal atıflar, bireysel atıflar ve kaderci atıflar olarak üç temel boyut çerçevesinde açıklanır (Tablo 1).

Yoksulluğa ilişkin atıfları inceleyen Feagin (1972) atıfları; tembellik, hırs ve çaba eksikliği, bozulan ahlak gibi yoksulluk için sorumluluğu bireye yükleyen bireysel; düşük ücretler, işsizlik, önyargı ve ayrımcılık gibi ekonomik ve dış güçleri sorumlu tutan yapısal; ve bireylerin kontrolü dışındaki kötü şans, hastalık vb gibi faktörlerle açıklayan kaderci atıflar olmak üzere üç boyuta ayırmıştır (Smith ve Stone, 1989: 94 - 95; Kreidl, 2000: 154; Lepianka ve ark., 2009 : 423; Solak ve Göregenli, 2009: 73). Bullock’a göre (2004: 572) ise bireysel atıflar yoksulluk nedeni olarak sorumluluğu yoksullara yükleyen kişisel eksiklikleri vurgularken; yapısal atıflar makro düzeyde ekonomik ve sosyal koşullara odaklanır. Kaderci atıflar ise kötü şans ve kötü sağlığı vurgular. Bazı çalışmalarda (Sniderman ve Hagen, 1985; Smith ve Stone, 1989) bu tanımlanan üç boyuta çocuk sayısının çok olması, düşük IQ ile doğmak, parçalanmış ailelerde yaşamak, kötü okullara devam etmek zorunda kalmak, yoksullara karşı duyarsız bir hükümet vb faktörleri içeren kültürel boyut da eklenmiştir (Smith ve Stone, 1989: 94).

Tablo 1. Yoksulluğa İlişkin Atıflar

Yapısal	Bireysel	Kaderci
Fırsat Eşitsizliği Kapitalist Toplum Azınlıklara ve yoksullara karşı ayrımcılık Rekabetçi ekonomik sistem Zenginlerin fayda sağlaması Küçülme ve yeniden yapılanma Toplumun iyi okullar sağlamadaki başarısızlığı Düşük ücretli işler Devletin yoksullara karşı duyarsızlığı Yoksullar için yüksek vergiler Terfi ve ücret konusunda önyargı ve ayrımcılık Yetersiz sosyal güvenlik sistemi Durgun ekonomi ve toplumun iyi ücretli işler sağlayamaması Kadınlar için daha düşük ücretli işler Çocuk bakım hizmetlerinin yetersizliği Zayıf sendikalar Mesleki eğitim yetersizliği	Yoksullar arasında olumsuz tutumlar ve çalışma karşıtı düşünce Rekabetçi seviyede çalışma konusunda isteksizlik Kamu yardımları sebebiyle motivasyon eksikliği Düşük ahlak Güdü ve sebat eksikliği Motivasyon eksikliği ve tembellik Çok seçici olmak ve düşük ücretli, zor işler almayı reddetmek Zeka eksikliği Kendini geliştirmek için çaba eksikliği Kötü çalışma alışkanlıklarını, yardım/refah bağımlılığını, tembelliği ve düşük benlik saygısını sürdüren kısır döngü Alkol ve uyuşturucu kullanımı Çocuklara güdü ve hırs konusunu öğretecek olumlu rol modellerinin olmaması Akıllıca para harcama, biriktirme ve yönetme yeteneğinin olmaması Yetenek ve beceri eksikliği Düşük IQ ile doğmak Ayrılmış aileler Lise diplomasının olmaması	Talihsiz durumlar Hastalık ve engellilik İş bulmak için doğru kişilere sahip olmamak Akrabalardan para ya da mal miras kalmaması Kötü şans Para eksikliği Ulaşım eksikliği Bireyin hayatındaki kritik durumlarda finansal olarak yardım edecek kaynaklara sahip olmayan bir aileye sahip olması

Kaynak: Bullock, Williams and Limbert, 2008: 44-46

Servete ilişkin atıfların yoksulluğa ilişkin atıflar ile benzer boyutlara sahip olduğu söylenebilir. Bullock, Williams ve Limbert (2008) servete ilişkin azim, yolsuzluk, kader ve ayrıcalık olmak üzere dört boyuttan bahseder.

Tablo 2. Servete İlişkin Atıflar

Azim/Sebat	Yolsuzluk/Yozlaşma	Kader	Ayrıcalık
Hırs ve kişisel dürtü Tasarruf ve dikkatli harcama İşçiler için daha yüksek ücretler için lobi yapan güçlü sendikalar Kapitalizm Çok zeki olmak Yetenek veya beceri Risk alma isteği Sıkı çalışma ve azim	Acımasızlık Zenginlerin fakirlerin haksız kazanç sağlamasına olanak veren ekonomik sistem Sahtekârlık Zenginleri destekleyen vergi sistemi Politik etki Ağ oluşturma ve doğru kişilere sahip olma	Borsada akıllıca yatırım yapmak İyi iş becerisi ile doğmak İyi şans veya doğru zamanda doğru yerde olmak Kumar veya piyangodan para kazanmak	Seçkin okullara ve üniversitelere gitmek İyi bir ailede doğmaktan kaynaklanan daha iyi fırsatlar Bazı mesleklerde ödenen yüksek maaşlar Ebeveynlerden ve akrabalardan miras

Kaynak: Bullock, Williams and Limbert, 2008: 47

Huber ve Form (1973), bireysel faktörler, sosyal yapısal faktörler ve her iki boyutu içeren sorulardan oluşan yoksulluk ve servete ilişkin atıflar hakkında bir çalışma yürütmüştür (Akt. Kreidl, 2000: 153). Buna ek olarak, Smith (1985: 257), yoksulluk ve servete ilişkin atıfları kişilik özellikleri, tembellik, motivasyon, ahlak (bireysel atıflar); miras, ayrımcılık, işin yapısı (yapısal özellikler) gibi faktörleri yoksulluk ve servete ilişkin atıflarolarak belirtmiştir. Klugel ve arkadaşları (1995) yaptıkları araştırmada servete ilişkin yapısal atıfları fırsat eşitliği, bağlantılar ve kötü ekonomik sistem; bireysel

atıfları ise sıkı çalışma, yetenek, sahtekârlık ve yolsuzluk vb olarak belirtmiştir (Akt. Kreidl, 2000: 154). Kreidl (2000: 154-155) servete ilişkin bireysel ve yapısal atıflara ek olarak sosyal sermayeyi de eklemiştir. Kreidl'e göre bireysel atıflar sıkı çalışma, iyi şans, yetenek iken; ekonomik sistemin sahtekârlığı ve başarısızlığı yapısal atıflardır. Sosyal sermaye ise sosyal ilişkiler, fırsat eşitliği ve iyi şans ile açıklanır.

3.YÖNTEM

3.1 Örneklem

Çalışmanın amacı, yoksulluk ve servete ilişkin atıfları ortaya çıkarmak ve atıfların demografik değişkenlere göre değişip değişmediğini belirlemektir. Nicel araştırma yönteminin kullanıldığı araştırmanın evreni Kocaeli'de yaşayan 18 yaş üzeri işgücü olarak belirlemiştir. İşgücü tanımından farklı olarak alt sınırın 15 seçilmemesinin nedeni on iki yıllık eğitim süresidir. Kocaeli Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 30/09/2020 tarih ve 2020/11 nolu toplantısında alınan 12 sıra sayılı karar doğrultusunda rasgele belirlenen 1010 kişiye anket uygulanmıştır. Araştırmaya katılanların sosyo-demografik özellikleri Tablo 3'de gösterilmektedir. Katılımcıların demografik özellikleri değerlendirildiğinde, katılımcıların %47'sinin kadın, % 53'ünün erkek olduğu ve yaş açısından yoğunluğun 26-33 yaş grubunda (% 31,7) olduğu görülmektedir. Katılımcıların eğitim düzeyi ise çoğunlukla (%35,6) lise/meslek lisesi olup; çoğunluğun işgücü piyasasındaki durumu mavi yakalı (% 28.9) ve beyaz yakalı (% 26.4)dir. Son olarak hanehalkı geliri açısından çoğunluk (%37,9) 2000-4000 TL gelir düzeyindedir.

Tablo 3. Katılımcıların Sosyo-demografik Özellikleri

	N	%
Cinsiyet		
Kadın	475	47
Erkek	535	53
Yaş		
18-25	201	19,9
26-33	323	31,7
34-41	193	19,7
42-49	189	18,1
50 +	107	10,6
EğitimDüzeyi		
LiseAltı	147	14,6
Lise/MeslekLisesi	360	35,6
MYO	141	14
Üniversite	283	28
LisansÜstü	79	7,8
Toplam	1010	100
	N	%
İşgücüPiyasasındaki Durum		
Geçici Çalışanlar	98	9,7
Serbest meslek Erbabı	61	6
Mavi Yakalı Çalışanlar	292	28,9
Beyaz Yakalı Çalışanlar	267	26,4
Profesyonel Serbest Meslek Sahipleri	51	5
İşveren	124	12,3
İşsiz	117	11,6
HanehalkıGeliri		
0-2000 TL	144	14,3
2001-4000	383	37,9
4001-6000	234	23,2
6001-8000	107	10,6
8001-+	142	14,1
Toplam	1010	100

3.2 Veri Toplama Araçları ve Veri Analizi

Veri toplama aracı olarak, uluslararası alanyazında geçerli ve güvenilir iki ölçek kullanılmıştır:

Yoksulluğa İlişkin Atıflar Ölçeği: Bullock, Williams ve Limbert (2003) tarafından geliştirilen 42 maddelik ölçek ile Solak ve Göregenli (2009) tarafından geliştirilen ölçek uyarlanarak 45 soruluk bir soru formu geliştirilmiştir. Ölçekte yoksulluğa ilişkin atıfların yapısal, bireysel ve kaderci olmak üzere üç boyutu vardır. Katılımcılar cevaplarını “kesinlikle katılmıyorum” dan “kesinlikle katılıyorum”a kadar 5 puanlık Likert tipi bir ölçek kullanarak belirtmişlerdir. Ölçek doğrulayıcı faktör analizine tabi tutulmuş ve 3 boyut ortaya çıkmıştır (Tablo 4).

Servete İlişkin Atıflar Ölçeği: Servete ilişkin atıfları belirlemek üzere Bullock, Williams ve Limbert (2003) tarafından geliştirilen 22 soruluk ölçek kullanılmıştır. Servete ilişkin atıflar, azim/sebat, yolsuzluk, kader ve ayrıcalık olmak üzere dört boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğe doğrulayıcı faktör analizi yapılmış ve 4 boyut ortaya çıkmıştır (Tablo 4).

Tablo 4. Veri Toplama Araçlarının Güvenilirlik ve Faktör Analizi

	Cronbach Alpha	KMO and Bartlett	
		KMO	p
Yoksulluğa İlişkin Atıflar Ölçeği	0,850	0,877	0,001
Yapısal Atıflar	0,862		
Bireysel Atıflar	0,877		
Kaderci Atıflar	0,738		
Servete İlişkin Atıflar Ölçeği	0,792	0,821	0,001
Azim/Sebat	0,652		
Yolsuzluk	0,739		
Kader	0,646		
Ayrıcalık	0,713		

Demografik sorular: Katılımcıların yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, medeni durum, işgücü piyasasındaki statüsüne ilişkin demografik sorular sorulmuştur.

Araştırmadan elde edilen bulgular istatistik analiz paket programına (SPSS) işlendikten sonra ilgili analizler gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin demografik özelliklere göre frekans dağılımları ve ölçekten alınan puanların ortalama değerleri ortaya konulmuştur. Yoksulluk ve servete ilişkin atıfların ortalama puanlarının demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi için öncelikle hesaplanan ortalama puanların Normal Dağılıma uygunluk gösterip göstermedikleri incelenmiştir. Bu amaçla Kolmogrov Simirnov Testi uygulanmış ve basıklık ve çarpıklık değerinin belirlenen sınırlar içinde olduğu ve normal dağılıma uygunluk gösterdiği tespit edilmiş ve bu doğrultuda verilerin analizinde parametrik testler (t-testi ve tek yönlü ANOVA) uygulanmıştır. Yapılan tüm analizlerin sınamaları 0,05 anlamlılık düzeyine göre yapılmıştır.

4. BULGULAR

4.1 Yoksulluk ve Servete İlişkin Atıflara Yönelik Bulgular

Yoksulluk ve servete ilişkin atıfların alt boyutlarına ilişkin analizler incelendiğinde yoksulluğa ilişkin atıflarda en yüksek ortalamanın yapısal atıflarda, en düşük ortalamanın ise bireysel atıflarda olduğu görülmektedir. Benzer şekilde, servete ilişkin atıfların alt boyutlarının ortalaması incelendiğinde, en yüksek ortalamanın azim boyutunda ve en düşük ortalamanın yolsuzluk boyutunda olduğu görülmektedir (Tablo 5). Katılımcılar yoksulluğun nedeni olarak ekonomik ve yapısal atıflarda bulunurken; servet söz konusu olduğunda, sabır, azim ve hırs gibi bireysel özelliklere atıf yapmaktadır.

Tablo 5. Yoksulluk ve Servete İlişkin Atıflar

Yoksulluğa İlişkin Atıflar	Ort.	Servete İlişkin Atıflar	Ort.
Yapısal	3,7785	Azim	3,6014
Bireysel	2,6821	Yolsuzluk	2,9503
Kaderci	3,0895	Kader	3,0250
		Ayrıcalık	3,5272

4.1.1. Demografik Değişkenler Bağlamında Yoksulluk ve Servete İlişkin Atıflar

Cinsiyet

Yoksulluğa ilişkin atıfların cinsiyete göre değişip değişmediği incelendiğinde (Tablo 6) yapısal atıflarda kadınlar ve erkekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır (m: 3.8337 ve m: 3.7294; p: ,003 <, 05). Yoksulluğun diğer boyutları ve servetin boyutları açısından cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (Tablo 7).

Tablo 6. Cinsiyet – Yoksulluğa İlişkin Atıflar

Cinsiyet	Yapısal			Bireysel			Kaderci		
	Ort.	St.d	p	Ort.	St.d	p	Ort.	St.d	p
Kadın	3,8337	,52084	,003	2,6537	,69047	,218	3,1089	,72358	,420
Erkek	3,7294	,59739		2,7073	,68978		3,0722	,72275	

Tablo7.Cinsiyet– Servete İlişkin Atıflar

Cinsiyet	Azim			Yolsuzluk			Kader			Ayrıcalık		
	Ort.	St.d	p	Ort.	St.d	p	Ort.	St.d	p	Ort.	St.d	p
Kadın	3,5921	,57329	,640	2,9246	,86405	,382	3,0058	,77156	,461	3,5063	,87825	,457
Erkek	3,6096	,61337		2,9732	,89788		3,0421	,78871		3,5458	,79647	

Eğitim Düzeyi

Katılımcıların eğitim düzeyi yoksulluğa ilişkin atıflarda anlamlı bir farklılık oluşturmazken; servete ilişkin atıflarda ayrıcalık boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p: ,007 <, 05). Ayrıcalık boyutunda, en yüksek ortalamanın (m: 3,6769) lise altı eğitim düzeyine sahip bireylerde olduğu görülmektedir. Servetin nedeni olarak ayrıcalık boyutuna atıf yapanların eğitim seviyelerinin düşük olduğu gözle çarpılmaktadır.

Tablo 8.Eğitim Düzeyi – Yoksulluğa İlişkin Atıflar

Eğitim Düzeyi	Yapısal			Bireysel			Kaderci		
	Ort.	St.d	p	Ort.	St.d	p	Ort.	St.d	p
LiseAltı	3,7915			2,6723			3,2015		
Lise/MeslekLisesi	3,7601			2,7153			3,1101		
MYO	3,7287			2,6362			3,0496		
Üniversite	3,8143			2,6389			3,0663		
LisansÜstü	3,7981			2,7856			2,9415		
Toplam	3,7785			2,6821			3,0895		
	df	f	p						
Yapısal	4	,696	,595						
Bireysel	4	1,093	,359						
Kaderci	4	1,971	,097						

Tablo 9. Eğitim Düzeyi – Servete İlişkin Atıflar

Eğitim Düzeyi	Azım	Yolsuzluk	Kader	Ayrıcalık
	Ort.	Ort.	Ort.	Ort.
LiseAltı	3,6063	3,0556	3,0986	3,6769
Lise/MeslekLisesi	3,6288	2,9306	3,0451	3,5618
MYO	3,5434	2,9456	3,0053	3,3493
Üniversite	3,5751	2,9223	2,9912	3,5345
LisansÜstü	3,6646	2,9536	2,9525	3,3829
Toplam	3,6014	2,9503	3,0250	3,5272
	df	f	p	
Azım	4	,890	,469	
Yolsuzluk	4	,640	,634	
Kader	4	,712	,584	
Ayrıcalık	4	2,462	,007	

Yaş

Katılımcılar yaş açısından değerlendirildiğinde, kaderci boyut dışında yoksulluğa ilişkin atıflarda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Kaderci atıflarda en yüksek ortalama 18-25 yaş grubundadır (m: 3.2307). Servete yönelik atıflarda ise sadece yolsuzluk boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Yolsuzluk boyutunda en yüksek ortalama 42-49 yaş grubunda (m: 3.0203); en düşük ortalama ise (m: 2.8897) 18-25 yaş grubundadır.

Table 10. Yaş – Yoksulluğa İlişkin Atıflar

Yaş	Yapısal	Bireysel	Kaderci
	Ort.	Ort.	Ort.
18-25	3,7863	2,7394	3,2307
26-33	3,7817	2,6385	3,0336
34-41	3,8420	2,6638	3,0693
42-49	3,7138	2,6657	3,0602
50 +	3,7537	2,7664	3,0794
Toplam	3,7785	2,6821	3,0895
	df	f	p
Yapısal	4	1,295	,270
Bireysel	4	1,125	,343
Kaderci	4	2,531	,039

Tablo11.Yaş–Servete İlişkin Atıflar

Yaş	Azım	Yolsuzluk	Kader	Ayrıcalık
	Ort.	Ort.	Ort.	Ort.
18-25	3,5827	2,8897	3,1617	3,5622
26-33	3,5758	2,9312	2,9977	3,4195
34-41	3,6464	3,0009	3,0207	3,5751
42-49	3,5840	3,0203	2,9735	3,6204
50 and +	3,6624	2,9065	2,9486	3,5327
Total	3,6014	2,9503	3,0250	3,5272
	df	f	P	
Azım	4	,795	,284	
Yolsuzluk	4	,796	,005	
Kader	4	2,112	,077	
Ayrıcalık	4	2,173	,070	

Hanehalkı Geliri

Katılımcıların hanehalkı geliri açısından yoksulluğa ilişkin atıflarda kaderci atıflarda anlamlı bir farklılık bulunurken ($p: ,024 < ,05$); en yüksek ortalamanın ($m: 3.2509$) hanehalkı geliri 2000 TL'nin altında olan bireylerde olduğu görülmektedir. Servete ilişkin atıflarda ise anlamlı bir farklılık yoktur. Düşük gelirli bireylerin yoksulluğun nedeni olarak kaderci değişkenlere atıfta bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 12.Hanehalkı Geliri – Yoksulluğa İlişkin Atıflar

Hanehalkı Geliri	Yapısal	Bireysel	Kaderci
	Ort.	Ort.	Ort.
0-2000 TL	3,8406	2,7361	3,2509
2001-4000 TL	3,8039	2,6517	3,1035
4001-6000 TL	3,7190	2,6966	3,0032
6001-8000 TL	3,8159	2,7057	3,0526
8001- +	3,7195	2,6676	3,0581
Toplam	3,7785	2,6821	3,0895
	df	f	p
Yapısal	4	1,828	,121
Bireysel	4	,478	,354
Kaderci	4	2,819	,024

Tablo13.Hanehalkı Geliri – Servete İlişkin Atıflar

Hanehalkı Geliri	Azim	Yolsuzluk	Kader	Ayrıcalık
	Ort.	Ort.	Ort.	Ort.
0-2000 TL	3,5365	3,0833	3,0660	3,6007
2001-4000 TL	3,5803	2,9478	3,0222	3,5202
4001-6000 TL	3,6052	2,8946	3,0064	3,5534
6001-8000 TL	3,6636	3,0561	2,9790	3,3318
8001- +	3,6708	2,8345	3,0563	3,5757
Toplam	3,6014	2,9503	3,0250	3,5272
	df	f	p	
Azim	4	1,330	,257	
Yolsuzluk	4	2,058	,084	
Kader	4	,283	,889	
Ayrıcalık	4	1,932	,103	

İşgücü Piyasasındaki Statü

Katılımcıların işgücü piyasasındaki durumu incelendiğinde yoksulluğa ilişkin atıflarda kaderci atıflarda anlamlı bir farklılık bulunurken ($p: ,001 < ,05$); kaderci atıflarda en yüksek ortalama ($m: 3,2842$) işsizlerde görülmüştür. Servete ilişkin atıflarda ise anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 14. İşgücü Piyasasındaki Statü– Yoksulluğa İlişkin Atıflar

Statü	Yapısal	Bireysel	Kaderci
	Ort.	Ort.	Ort.
Geçici Çalışanlar	3,7347	2,6423	3,1888
Serbest Meslek Erbabı	3,8164	2,6037	3,1270
Mavi Yakalı Çalışanlar	3,8120	2,6774	3,0925
Beyaz Yakalı Çalışanlar	3,7944	2,6733	2,9438
Profesyonel Serbest Meslek Sahibi	3,8559	2,6454	3,1765
İşverena	3,6435	2,8055	3,0796
İşsiz	3,7846	2,6732	3,2842
Toplam	3,7785	2,6821	3,0895
	df	f	p
Yapısal	6	1,699	,118
Bireysel	6	,882	,507
Kaderci	6	3,744	,001

Tablo 15. İşgücü Piyasasındaki Statü– Servete İlişkin Atıflar

Statü	Azım	Yolsuzluk	Kaderci	Ayrıcalık
	Ort.	Ort.	Ort.	Ort.
Geçici Çalışanlar	3,5370	2,9116	3,0332	3,6378
Serbest Meslek Erbabı	3,5779	2,9071	3,0533	3,5861
Mavi Yakalı Çalışanlar	3,6019	3,0171	3,0248	3,5454
Beyaz Yakalı Çalışanlar	3,5758	2,8683	2,9157	3,4860
Profesyonel Serbest Meslek Sahibi	3,6863	2,9477	3,0392	3,3971
İşveren	3,6804	2,9140	3,1149	3,3972
İşsiz	3,6036	3,0655	3,1517	3,6474
Toplam	3,6014	2,9503	3,0250	3,5272
	df	f	p	
Azım	6	,828	,549	
Yolsuzluk	6	1,088	,367	
Kader	6	1,685	,121	
Ayrıcalık	6	1,583	,149	

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

Toplumların en önemli sorunlardan biri olan yoksulluğun sosyo-psikolojik açıdan incelenmesinde çoğunlukla tercih edilen Atıf/Yükleme Teorisi'ne göre atıflar, bireylerin olgu, olay ve davranışların nedenleri hakkındaki algıları olup, bireyler deneyimlerini anlamak ve anlamlandırmak için atıfta bulunur. Teori yoksulluk açısından düşünüldüğünde, bireylerin yoksulluğun nedeni olarak nelere atıfta bulunduğu ve yoksulluğu ne şekilde anlamlandırdığı önem kazanmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı, bireylerin yoksulluğun nedenlerine ilişkin atıflarını belirlemek ve demografik değişkenlere göre atıflarda değişiklik olup olmadığını tespit etmektir. Yoksulluk olgusunun servetten ayrı düşünülmemeyeceği düşüncesinden hareketle çalışmada servetin nedenlerine ilişkin atıfların da belirlenmesi amaçlanmış ve Kocaeli ilinde 1010 kişi ile yüzyüze görüşme yapılmıştır.

Yoksulluk ve servete ilişkin atıflar genel olarak değerlendirildiğinde, katılımcıların yoksulluğun nedeni olarak çoğunlukla yapısal niteliklerine atıfta bulunduğu, servet söz konusu olduğunda ise sebat, hırs gibi bireysel niteliklere atıfta bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Uluslararası alanyazındaki çalışmalar incelendiğinde, Free ve Cantril'in 1967 yılında yoksulluğun ve servetin nedenleri üzerine

yaptığı çalışma, çalışkanlık, irade ve arzu gibi bireysel faktörlerin sosyo-ekonomik başarı ve servete ulaşmada yapısal faktörlerden daha önemli olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca tembellik ve eğitimsizlik yoksulluk için önemli bir faktör olarak görülmüştür (Akt. Smith ve Stone, 1989: 95). Bu bağlamda Free ve Cantrill'in çalışması servet ile ilgili bulguları desteklerken yoksullukla ilgili bulguları desteklememektedir. Benzer şekilde, Feagin (1972), Kluegel ve Smith (1986) (Akt. Smith ve Stone, 1989: 96), Smith ve Stone (1989) ve Smith (1985) çalışmaları incelendiğinde, bireysel atıfların yapısal ve kaderci atıflardan daha önemli olduğu görülmektedir. Morçöl'ün araştırmasına göre de (1997: 731) bireyler yoksulluğa ilişkin bireyci değil yapısal atıflara vurgu yapar. Bullock, Williams ve Limbert'in (2008: 53) çalışması yoksulluğun yapısal bir sorun olduğunu ortaya koymuştur; dolayısıyla yoksulluğun yapısal atıflarla açıklandığını ortaya koyarak bulguları desteklemektedir. Benzer şekilde Schneider ve Castillo (2015: 271) Almanya'daki araştırmalarında, fırsat eşitsizliği ve ekonomik sistemin başarısızlığı gibi yapısal faktörlere bağlı olarak yoksulluğu açıklamışlardır.

Yoksulluğa ilişkin atıfların cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde, kadınların erkeklere nazaran daha çok yapısal atıflara vurgu yaptığı ortaya çıkmış olup servete ilişkin atıflarda anlamlı bir fark bulunmamıştır. Robinson ve Bell (1978) de kadınların yapısal atıflara ağırlık verdiği sonucuna ulaşmıştır (Akt. Hunt, 1996: 304). Smith (1985: 264), kadınların bireysel atıflara erkeklerden daha fazla vurgu yaptığını, ancak bu farklılaşmanın etkisinin çok düşük olduğunu ortaya koymuştur. Stacey, Singer ve Ritche (1989: 196), yoksulluğa ilişkin atıfların cinsiyete göre farklılaştığını ve erkeklerin yapısal atıflara kadınlardan daha fazla vurgu yaptığını belirlemiştir. Morçöl'ün araştırmasında (1997: 735) erkeklerin yapısal, kadınların ise bireyci atıflarda bulunduğu görülmüştür. Smith'in, Stacey, Singer ve Ritche'nin ve Morçöl'ün araştırmaları bulguları desteklemese de; Kluegel ve Smith (1986) (Akt. Smith ve Stone, 1989), Bullock (1999: 2070-2071), (Kriedl, 2000: 156) ve Schneider ve Castillo (2016: 274)'nun araştırmaları, kadınların yoksulluğu açıklamada yapısal niteliklere atıf yaptığını ortaya koyarak bulguları desteklemektedir. Çalışmada servete ilişkin atıflarda cinsiyet açısından farklılık olmamasına rağmen; Stacey, Singer ve Ritche (1989: 199)'nin araştırması cinsiyet açısından farklılaşma olduğunu göstermiştir. Buna göre servet söz konusu olduğunda erkekler ailevi atıflara kadınlardan daha fazla önem vermektedir.

Eğitim düzeyinin yoksulluğa ilişkin atıfları etkilediği varsayılmaktadır. Ancak çalışmada eğitim düzeyinin yoksulluğa ilişkin atıflarda herhangi bir farklılaşma yaratmadığı görülmüştür. Uluslararası alanyazın incelendiğinde yoksulluğa ilişkin atıflarla ilgili çalışmalarda farklı sonuçların olduğu görülmüştür. Bazı çalışmalarda eğitim seviyesi yükseldikçe bireyci atıflara daha çok, yapısal atıflara daha az vurgu yapıldığı görülürken (Smith ve Stone, 1989), bazı çalışmalarda ise eğitim seviyesi yükseldikçe bireyci atıflara yapılan vurgunun azaldığı; ancak eğitim düzeyinin yapısal atıflar üzerinde hiçbir etkisinin olmadığı görülmektedir (Kriedl, 2000: 169). Ayrıca, eğitim seviyesi yükseldikçe, kaderci atıflara vurgunun o kadar azaldığı bulunmuştur. Örneğin, Morçöl'ün araştırmasında (1997: 735) eğitim düzeyi yüksek bireylerin yapısal atıflara vurgu yaptıkları, eğitim ile kaderci ve bireyselci atıflar arasında da negatif bir ilişki olduğu görülmektedir. Ancak Nasır ve Khashan'ın araştırması (2002) da,

eğitim düzeyinin yoksulluğun nedenlerinin açıklanmasında anlamlı bir farklılık yaratmadığını ortaya koymuştur.

Eğitim düzeyi ve servete ilişkin atıflar değerlendirildiğinde, ayrıcalık boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu ve ayrıcalık boyutuna atıfta bulunanların eğitim düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Stacey, Singer ve Ritche (1989: 202), servete ilişkin atıfların diploma sahibi olma ve diplomaya sahip olmama açısından farklılık gösterdiğini belirtmişlerdir. Kreidl'in araştırması ise, eğitim seviyesi arttıkça vergi sistemi, ekonomik sistem, yolsuzluk vb. yapısal atıflara yapılan vurgunun azaldığını ortaya koymuştur (Kreidl, 2000: 171).

Çalışma, yoksulluğa ilişkin kadereci atıflara en fazla vurgu yapan grubun 18-25 yaş grubu olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Ancak Robinson ve Bell (1978), genç bireylerin yapısal atıfları daha çok tercih ettikleri ve yaşlı bireylerin daha çok bireyci atıfları tercih ettikleri sonucuna varmıştır (Akt. Grobler ve Dunga, 2016: 132). Ayrıca Morçöl'ün araştırmasında (1997: 735) yaşlı bireylerin gençlere göre kadereci atıfları tercih ettikleri görülmüştür. Servete ilişkin atıflar değerlendirildiğinde yolsuzluk boyutunda, yaşlı bireylerin daha çok yolsuzluk boyutuna atıfta bulunduğu görülmüştür. Kreidl araştırmasının sonuçlarına göre de (2000:172) yapısal atıflara yapılan vurgunun yaşla birlikte arttığı görülmüştür.

Katılımcılar hanehalkı geliri bağlamında incelendiğinde, hanehalkı geliri 2000 TL'nin altında olan bireylerin yoksulluğa ilişkin kadereci atıflara vurgu yaptığı görülmektedir. Rusya'da da yoksul bireyler yoksulluğu sadece yapısal değil, kadereci atıflarla da açıklamaktadır (Landmane ve Renge, 2010: 38). Morçöl (1997: 729) araştırmasında yoksulların yapısal nedenlerle yoksulluğun nedenlerini açıkladığını, yoksul olmayanların da bireyci nedenlerle yoksulluğun nedenlerini açıkladığını varsaymış, ancak bu varsayımları çalışmasında desteklenmemiştir. Benzer şekilde Robinson ve Bell (1978)(Akt. Hunt, 1996: 304), Kluegel ve Smith (1986) (Akt. Smith ve Stone, 1989), Bullock (1999) ve Kreidl'in araştırmaları (2000: 169) da düşük gelirli bireylerin yapısal atıfları tercih ettiği sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca Norcia ve Risotto (2011: 264), yüksek gelirli bireylerin yoksulluğa ilişkin yapısal atıflara; düşük gelirli bireylerin ise bireysel atıflara vurgu yaptıklarını belirtmiştir.

Servete ilişkin atıflar değerlendirildiğinde, hanehalkı geliri bağlamında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ancak Smith'in (1985: 257) araştırmasına göre varlıklı olan bireyler kendi zenginliklerini ve başkalarının yoksulluğunu bireysel faktörlerle ilişkilendirirken; yoksul bireyler kendi yoksulluklarının ve diğerlerinin zenginliğinin nedenini yapısal faktörlerle ilişkilendirir. Kreidl'in çalışması (2000: 171), varlıklı bireylerin, servetin nedeni olarak çalışkanlık, yetenek gibi bireysel faktörleri vurguladıkları sonucuna varmıştır. Yine Norcia ve Risotto (2011: 264)'nun araştırmasına göre, gelir seviyesi yüksek bireyler servetin kaynağını bireysel faktörlerle açıklamaktadır.

Katılımcıların işgücü piyasasındaki durumları incelendiğinde, işsizlerin yoksulluğa ilişkin kadereci atıflara vurgu yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak Kluegel ve Smith (1986) (Akt. Smith ve Stone, 1989) ve Kreidl (2000: 169), düşük statülü bireylerin yapısal özellikleri tercih ettikleri sonucuna varmışlardır. Aynı şekilde uzun süreli işsizlerin yapısal atıflara vurgu yaptığını belirtmişlerdir. Servete

ilişkin atıflarda ise işgücü piyasasındaki statü temelinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Kreidl (2000: 171), servete ilişkin atıflarda statü arttıkça yapısal atıflara olan inancın azaldığını ve işsizlerin daha çok adaletsiz kazanç ve yolsuzluk gibi yapısal atıflar olarak değerlendirilebilecek faktörleri tercih ettiğini göstermiştir.

Görüldüğü üzere yoksulluk ve servete ilişkin atıflar toplumdan topluma ve zamanla değişmektedir. Toplumların sosyo-kültürel yapı, ideoloji ve ekonomik sistemler açısından farklılaşması yoksulluk ve servete ilişkin atıfları da farklılaştırmaktadır. Yaş, dini inanç, dünya görüşü, eğitim, gelir düzeyi vb. gibi demografik değişkenlerin yoksulluk ve servete ilişkin atıfları etkilediği düşünülse de, bu etki de hem zamanla hem de toplumdan topluma farklılaşmaktadır. Dolayısıyla bu farklılaşmaları belirlemek için gelecek araştırmalarda daha detaylı araştırma ve analizler yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Bullock, H. E. (1999). “Attributions for Poverty: A Comparison of Middle-Class and Welfare Recipient Attitudes”. *Journal of Applied Psychology*, 29(10): 2059 – 2082.
- Bullock, H, E. (2004). From the frontlines of welfare reform: An analysis of social worker and welfare recipient attitudes. *The Journal of Social Psychology*, 144: 571-588.
- Bullock, H., Williams, W.R. ve Limbert, W.M. (2003). “Predicting Support for Welfare Policies: The Impact of Attributions and Beliefs About Inequality”. *Journal of Poverty*, 7: 35-56.
- Canbey Özgüler, V. (2014). *Gelir, Servet ve Yoksulluk*, İstanbul: Cinius Publication.
- Carlson, J. (2013). *Making Sense of Poverty in Child Welfare: A Grounded Theory Informed Study of Public and Tribal Child Welfare Workers’ Poverty Constructions, Perceptions of Causes and Praxis*, PhD Dissertation, University of Minnesota, Minnesota.
- Feagin, J. R. (1972). “Poverty: We Still Believe That God Helps Those Who Help Themselves”. *Psychology Today*, 6: 101-129.
- Furnham, A. F. (1982). Why are the poor always with us? Explanations for poverty in Britain. *British Journal of Social Psychology*, 21(4), 311–322.
- Grobler, W. C. J., ve Donga, S. H. (2016). “The Relationship Perception Of Causes Poverty and Household Characteristics. “*International Journal Of Economics and Finance Studies*, 8(2): 129-146.
- Hunt, M. O. (1996). “The Individual, Society or Both? A Comparison of Black, Latino and White Beliefs About The Causes of Poverty”. *Social Forces*, 75(1): 293-322.
- Jordan, B. (1996). *A Theory of Poverty and Social Exclusion*; Oxford UK: Blackwell Publishers.
- Kağıtçıbaşı, Ç. ve Cemalcılar, Z. (2016). *Dünden Bugüne İnsan ve İnsanlar Sosyal Psikolojiye Giriş*, İstanbul: Evrim Yayınevi.

- Kreidl, M. (2000). “Perceptions of Poverty and Wealth in Western and Post-Communist Countries”. *Socail Justice Research*, 13(2):151-176.
- Landmane, D. ve Renge, V. (2010). “Attributions for Poverty, Attitudes Toward the Poor and Identification with the Poor Among Social Workers and Poor People”. *Baltic Journal of Psychology*, 11 (1,2): 37-50.
- Lepianka, D., Oorschot, W. ve Gelissen, J. (2009). “Popular Explanations of Poverty: A Critical Discussion of Empirical Research”. *Journal of Social Policy*, 38 (03): 421 – 438.
- Norcia, M ve Rissotto, A. (2011). “How Does Poverty Work? Représentations and Causal Attribution For Poverty and Wealth”, *Internattional Journal of Social Sciencies and Humanity Studies*, 3(1):1309-8063.
- Morçöl, G. (1997). “Lay Explanations For Poverty In Turkey And Their Determinants”. *The Journal of Social Psychology*, 137(6): 728-738.
- Nasser, R.M. ve Khashan, H. (2002). “Perceptions of the Causes of Poverty Comparing Three National Groups: Lebanon, Portugal, and South Africa”. *Current Research in Social Psychology*, 8(7): 101-119.
- Öniş, Z. ve Özçelik, E. (2019). “Küreselleşme, Servet Eşitsizliği ve Demokrasi Üçgeni Üzerine”. *Çalışma ve Toplum*, 60: 259 – 278.
- Özkul, M. ve Kanyılmaz G. (2012). “Yoksulluk ve Enformelleşme Bağlamında Ortaya Çıkan Bir Yaşam Tarzı ve Seyyar Satıcılar”. *Süleyman Demirel University The Journal of Faculty of Economics and Administrative Sciences*, 17(1):27-61.
- Schneider, S. M. ve Castillo J. C. (2015). “Poverty Attributions and the Perceived Justice of Income Inequality: A Comparison of East and West Germany” *Social Psychology Quarterly*, 78(3): 263–282.
- Sen, A. (1981). *Poverty and Famines An Essay on Entitlement and Deprivation*. Oxford UK: Clarendon Press Oxford
- Sen, A. (1983). “Poor, Relatively Speaking”. *Oxford Economic Papers, New Series*, 35(2): 153-169.
- Smith, K. B. (1985). “I made It Because of Me: Beliefs About the Causes of Wealth and Poverty”. *Sociological Spectrum*, 5(3): 255- 267.
- Smith, K., B. ve Stone L. (1989). “Rags, Riches and Bootstraps Beliefs About the Causes of Wealth and Poverty”. *The Sociological Quarterly*, 30(1):93-107.
- Solak, N. ve Göregenli, M. (2009). “Yoksulluğa İlişkin Nedensel Atıflar Ölçeği’nin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özelliklerinin Değerlendirilmesi”. *Türk Psikoloji Yazıları*, 12(24):72-89.

- Stacey, B. G., Singer, M. S. ve Ritchie, G. (1989). “The Perception of Poverty and Wealth among Teenage University Students Adolescence”. *ProQuest Central*,24(93): 193 – 207.
- Zucman, G. (2019). “Global WealthInequality”. *Annual Review of Economics*, 11:109-138.